

1925

1940

2020

Van kikkerpoel tot Indische Buurt

DOOR DENNIS DEN HARTOG

Het provinciestadje Meppel is de enige Drentse gemeente met een Indische buurt. De lokale bevolking stond hierbij zelf aan de wieg van de buurt. Vanwege de snelgroeiende economie, vestigden veel arbeiders uit de regio zich aan het begin van de twintigste eeuw in de stad.¹ Als gevolg hiervan ontstond in Meppel, net zoals in andere delen van Nederland, een woningtekort. De vraag naar sociale- en vooral goedkope huurwoningen steeg, maar de gemeente greep niet in. Hierop nam de lokale bevolking zelf het initiatief en richtte zij in 1908 de Meppeler Bouwvereniging op om goedkope sociale huurwoningen te realiseren.² Tussen 1910 en 1939 bebouwde deze vereniging ten noorden van het stadscentrum een aantal straten die verwezen naar de Indische Archipel. Deze straten vallen ruwweg op te splitsen in twee delen: de Oude Indische Buurt en de Indische Buurt West. Deze verdeling komt voort uit het karakter, de bebouwing en de geschiedenis van de buurt.

De Oude Indische Buurt

Met de demping van de voormalige kikkerpoel 'De Poel' in 1898 werd de grond ten noorden van het Meppeler stadscentrum aantrekkelijk voor de woningbouw. Op een aantal particuliere initiatieven na was er tot 1908 echter nog niet veel gebouwd. De Meppeler Bouwvereniging zag haar kans schoon om hier haar doel te verwezenlijken. In het voorjaar van 1909 kwam de Bouwvereniging met een plan om op de kavels van de familie van Nieuwenhuis arbeiderswoningen te bouwen.³ Dit droeg zij in de zomer van 1910 voor aan de gemeente. Onder druk van de Woningwet van 1901 zag de gemeenteraad zich genoodzaakt in te stemmen met de bouw van sociale huurwoningen. De gemeente verzagde de Meppeler Bouwvereniging van een lening van f 88.000,- voor de realisatie van 55 arbeiderswoningen.⁴ Deze woningen werden verdeeld over vier straten en een plein: de Borneostraat, Javastraat, Lombokstraat,

Sumatrastraat en het Javaplein. De Indische Buurt van Meppel was geboren.

Het is onduidelijk hoe deze straten aan hun namen zijn gekomen, aangezien documentatie van de straatnamencommissie ontbreekt.⁵ De straatnamencommissie sprak in 1928 wel over 'het voortzetten van het straatnamenbeleid dat belangrijke namen bewaard blijven voor de toekomstige generaties'.⁶ Eén van de mogelijkheden is dat de gemeente een dergelijk beleid ook voerde in 1910.

De Meppeler Bouwvereniging leverde al voor de winter van 1911 de eerste huizen op. De woningen waren ontworpen in de simplistische overgangsstijl van de vroege twintigste eeuw door de Meppeler architect H.M. Hulsbergen.⁷ Op de begane grond was een woonruimte met een kleine keuken en wat sanitaire voorzieningen. Op zolder bevonden zich twee slaapkamers zonder bedstee. De huizen hadden geen tuin. Dit zorgde ervoor dat mensen in de zomer op de stoep voor de huizen vertoefden. Hierdoor kreeg de buurt een sterk volks karakter: het sociale leven speelde zich af op straat.⁸

De uitbreiding van de Indische Buurt werd nog geen vijf jaar later hervat. In 1916 werd de tramlijn naar Hijkersmilde voltooid, die de Indische Buurt aan de

Oost-Indische buurt

- **Oudste:** Javaplein en Javastraat (21 december 1910).
- **Nieuwste:** Borneohof (21 maart 1975).
- **Vervallen:**
 - Borneostraat en Sumatrastraat (21 december 1910) zijn vervallen per 21 maart 1975.
 - Balistraat (1916) is op 15 maart 1932 ingetrokken.

BRON: KADASTER, TOPOTUDREIS.